

คาราหน้าขน

วัวในฟาร์มทุกตัวต่างมีบทบาทหน้าที่ บางตัวโชคดี บางตัวโชคร้าย
บ้างกลายเป็นตำนานที่น่าจดจำ บ้างถูกขนานนามว่า .. อาจารย์ ก็มี !!

ฤดูหนาวเข้ามาเยือน ความหนาวเย็นแผ่ปกคลุมไปทั่วแดนโคนม ทั้งขุนเขา
ผืนป่าและทุ่งหญ้า ธรรมชาติมีฤดูร้อนอันแห่งแล้ง ฤดูฝนอันชุ่มฉ่ำสดชื่น และฤดูหนาวที่แจ่มใส
เยือกเย็น ฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์กขณะนี้ตกอยู่ในสภาพนั้น ท่ามกลางความหนาวเย็น
ยังไม่ทันจะรุ่งอรุณเสียงระฆังดังกังวาน เร่งระรัว ได้ยินไปทั่วทั้งหอแดง เมื่อเวลาสี่นาฬิกา
เป็นสัญญาณเร่งรัดปลุกให้ตื่นลืมตา นักเรียนฟาร์มกลุ่มที่จะต้องไปปฏิบัติงานที่แผนกโรงวัว
ต่างตะลึงตะลานลุกขึ้นทำธุระส่วนตัวอย่างรีบเร่งแข่งกับเวลา เพราะระยะทางจากหอแดง
ถึงคอกโคไกลกันพอสมควร

ตามปกติคอกโคหรือโรงวัวนั้นจะมีพนักงานเจ้าหน้าที่และคนงานของฟาร์มโคนม
ขึ้นไปปฏิบัติงานประจำอยู่แล้ว ดังนั้นทุกเช้ามีดฟาร์มโคนมจะจัดรถบรรทุกขึ้นไปส่งที่คอกวัว
ทุกวัน ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ใช้บริการนี้นักเรียนฟาร์มก็เช่นเดียวกัน นอกจากคนที่ชอบเดิน
ชอบวิ่งก็จะพาตัวเองฝ่าลมหนาวไปตามถนนที่ทอดยาวจากหอพักไปยังคอกโคเนินเขา
ระยะทางราวๆ เจ็ดร้อยเมตร ที่สำคัญ .. คือ ต้องไปให้ทันหรือก่อนเวลาปฏิบัติงานเล็กน้อย
เพราะต้องลงเวลาทำงานก่อนทุกวัน .. มันเป็นกฎ !! พอเวลา 5.00 น. หัวหน้าแผนกโรงวัว
หรือเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมงานจะมาจ่ายงานให้ทุกคน หลังจากนั้น .. หน้าที่ใครหน้าที่มัน ..

สำหรับนักเรียนฟาร์มในวันแรก มีเจ้าหน้าที่มาแนะนำงานให้แล้วปล่อยให้ลงงานก่อน
จากนั้นต้องเป็นลูกมือช่วยงานเจ้าหน้าที่หรือคนงานที่ทำอยู่เพื่อศึกษางานไปในตัว
โดยแบ่งกลุ่มแยกกันออกไป บนคอกโคหรือโรงวัวนั้นนักเรียนฟาร์มต้องเรียนรู้งานให้ครบ
ทุกด้าน มีงานรีดนม งานผลิตอาหารและแร่ธาตุ การเลี้ยงโคนม โคพ่อพันธุ์ การเลี้ยงลูกวัว
งานสัตวแพทย์ เป็นต้น แต่ละงานมีรายละเอียดวิธีการขั้นตอนปลีกย่อยมากมายที่จะต้อง
ฝึกปฏิบัติ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีความสำคัญจำเป็นทั้งสิ้น

การรีดนม .. นักเรียนฟาร์มจะได้รับการฝึกให้รีดนมด้วยเต้านมยาง และต้อง
ฝึกรีดด้วยมือจนเก่งใช้การได้ก่อนที่จะไปรีดนมวัวจริงๆ เต้านมยางที่ใช้ในการฝึกหัดรีดมีขนาด
และลักษณะสีสันใกล้เคียงเต้านมวัวของจริงและบรรจุน้ำไว้ การรีดนมต้องจับบีบหัวนม

ให้น้ำที่อยู่ในเต้านมยางออกมาให้ได้จึงจะเรียกว่า .. รีดนมเป็น ตอนแรกๆ เจ้าหน้าที่มายืนดูอยู่พักหนึ่งแล้วปล่อยให้จับๆ บีบๆ ทำความคุ้นเคยกับเต้านมก่อนทดลองรีดนมเอง

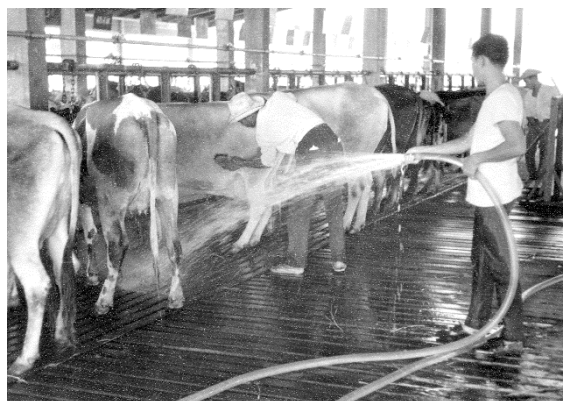
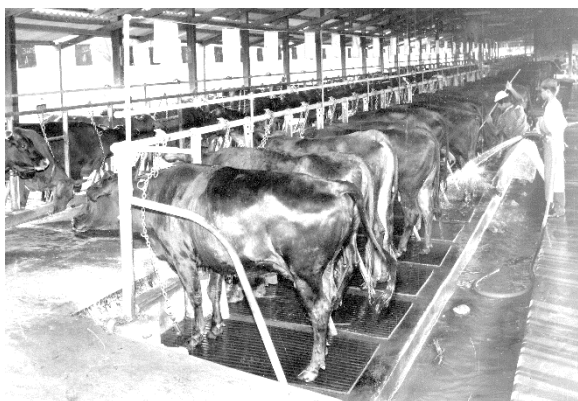
นักเรียนฟาร์มมือใหม่ทำยังไงก็รีดไม่ออก จับบีบก็แล้วขยำขยาก็แล้ว ยิ่งบีบยิ่งขยาก็ยิ่งแย่ ต้องเกร็งนิ้วบังคับข้อมือจับ บีบเค้น ขย่ำ พยายามอยู่เป็นชั่วโมงๆ มือไม่เริ่มปวดเมื่อยก็ไม่สำเร็จ ยังรีดนมไม่เป็นบีบเค้นอย่างไรก็ไร้ผล อ่อนอกอ่อนใจเหงื่อภาพแตก เต็มหน้า ไม่มีน้ำออกจากเต้านมเลย ผลที่สุดได้แต่ลูบๆ คลำๆ นั่งมองเต้านมตรงหน้าหมดปัญญาจัดการกับมันต้องรอให้เจ้าหน้าที่มาสอน ทดลองหัดรีดนมยางอยู่อีกพักใหญ่ จึงพอจะรู้และเข้าใจเทคนิคว่าทำอย่างไรน้ำจึงออกที่ปลายนมยาง? สิ่งสำคัญที่ต้องจดจำอันดับแรกในการรีดนมวัวคือต้องตัดเล็บให้สั้น เพราะถ้ารีดนมวัวจริงๆ แล้ววัวมันเจ็บมันจะเตะจะถีบเอา

นักเรียนฟาร์มมีเวลาฝึกรีดนมประมาณสามวัน วันละ 1 – 2 ชั่วโมงเท่านั้น มีงานอื่นต้องทำด้วย เมื่อรีดนมยางพอเป็นบ้างแล้วยังต้องหาเวลาฝึกรีดเองบ่อยๆ ให้คุ้นเคย และคล่องมือก่อนจะได้รีดนมวัวตัวจริง ในสมัยนั้นการรีดนมวัวใช้รีดด้วยมือ คนหนึ่งคนต้องรีดนมวัววันละสองครั้ง แปดตัว เข้าเย็น วัวตัวหนึ่งมีนมสี่เต้า วันหนึ่งๆ ต้องจับนมรีดนมก็เต้าคิดเอาเอง แต่ละช่วงเวลานักเรียนฟาร์มต้องสับเปลี่ยนหน้าที่กันทำงานห้าวันบ้าง สิบวันบ้างบางอย่างเป็นอาทิตย์สองอาทิตย์ เช่น การผสมอาหารแร่ธาตุ ทำความสะอาดคอกให้อาหารวัว เลี้ยงลูกวัว และอื่นๆ ฯลฯ งานแต่ละอย่างต้องฝึกจะอธิบายบอกเล่าแบบวิชาการไม่ได้ เหมือนคนกินข้าวไปดูไปฟังคนอื่นพูดอธิบายกินแบบนั้นแบบนี้จึงจะอึดมันไม่อึดหรืออกต้องกินเองจึงอึด ต้องลงมือทำมีแต่ประสบการณ์จริงเท่านั้นที่ทำได้

การทำงานในคอกโค หรือ “โรงวัว” เหน็ดเหนื่อยแต่สนุกมีชีวิตชีวาว่าทำงานแผนกพืชไร่เยอะเลยไม่ตรากตรำ สมบุกสมบันกรำแดดกรำฝน แม้จะยังใช้จอบ พลั่ว หรือส้อม

ก็ตาม งานผสมอาหารและแร่ธาตุต้องใช้วิธีตักวัตถุดิบหลายอย่างผสมกันก่อนจะป้อนเข้าเครื่องบด ทำกันทั้งวันเหมือนไม่รู้จักเหน็ดจักเหนื่อย พอครบกำหนดเวลาก็เปลี่ยนหน้าที่

คอกโค .. หรือ “โรงวัว” ที่กล่าวถึงอยู่บ่อยๆ ก็คือ คอกโคประวัติศาสตร์ 1962 นั้นแหละ บางคนเรียก “คอกยาว” ก็มี เพราะเป็นคอกที่ยาวมากจริงๆ มีช่องสำหรับวัวยืนโรงมากถึง 160 ช่อง คอกนี้มีแต่วัวนมทั้งหมด หน้าที่หรืองานประจำวันของนักเรียนฟาร์มที่คอกโคมีหลายอย่าง เช่น ตัดแต่งกีบ กวาดขี้วัว อาบน้ำวัว แปรงขนวัว ล้างคอก จ่ายอาหารหรือแร่ธาตุ จ่ายหญ้า รีดนม และอื่นๆ ถ้ามี

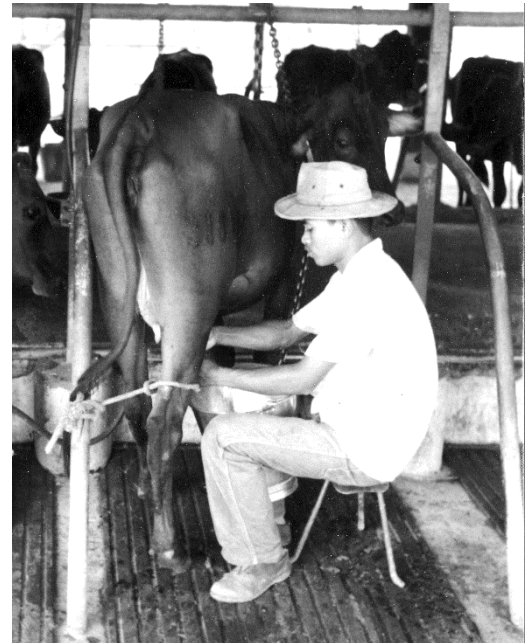

ควาบอย ... นักเรียนฟาร์ม ล้างคอกและอาบน้ำให้แม่โคนม

สำหรับการจ่ายอาหารหรือแร่ธาตุนั้น ต้องใช้รถเข็นแบบสี่ล้อ บรรทุกอาหารหรือแร่ธาตุ แล้วเข็นไปที่ช่องทางกลางโรงวัวเที่ยวหนึ่งๆ น้ำหนักราว 50 – 60 กิโลกรัม เข็นไปใช้ที่ตักอาหารตักจ่ายไปด้วย ด้านซ้ายมั่งขวามั่งตลอดคอกให้ทั่วถึง ถ้าเป็นการจ่ายหญ้าก็ใช้รถเข็นเหมือนกันแต่เป็นรถล้อเดียว ใช้ส้อมโกยหญ้าจากรถเทรเลอร์ที่บรรทุกมาส่งลงในรถเข็น เข็นไปเทแถวๆ หน้าช่องโค ใช้ส้อมเกลี่ยให้กระจาย วัวจะได้กินหญ้ากันอย่างทั่วถึง และอิมหน้าก่อนการรีดนม หรือตามเวลาจ่ายหญ้า

รถเข็นหญ้า และ รถขนอาหารแร่ธาตุ
 นักเรียนฟาร์มที่ผ่านการฝึกரிदनมจากเต้านมยางจน “ริदनมเป็น” และมีความชำนาญพอสมควรแล้วจึงมีโอกาสดั้ริदनมวัวจริง ๆ โดยมีพนักงานริदनมที่ประจำอยู่บนคอกเป็นพี่เลี้ยงคอยชี้แนะ ช่วยเหลือ ควบคุมดูแลสถานการณ์ การฝึกงานภาคปฏิบัติแต่ละอย่างไม่ง่าย โดยเฉพาะเรื่องวัวไม่ว่าวัวเล็กหรือวัวใหญ่มันมีเทคนิคมีวิธีการเฉพาะ วัวแต่ละตัวนิสัยใจคอไม่เหมือนกัน การดูแลปรนนิบัติจึงมีข้อแตกต่างกันบ้าง แม้แต่การเปลี่ยนคนเลี้ยงก็มีผลกับวัวมาก โดยเฉพาะกับแม่โคนม วิธีที่ดีที่สุดคือสร้างความคุ้นเคยอยู่ใกล้ชิด ไม่ทำให้วัวเจ็บหรือตื่นตกใจ

ควาบอย ... นักเรียนฟาร์ม ริदनมแม่โคในคอก

ฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์ค ยุคแรกๆ มีแม่โคนมที่เป็นดาวเด่นอยู่หลายตัว เช่น อีไฉ่ นางดาว นางเดือน ศรีนวล เป็นต้น พนักงาน คณงานรวมทั้งนักเรียนฟาร์มเป็นผู้ตั้งชื่อมัน ที่โรงวัวมักมีเรื่องเกิดขึ้นประจำ เช่น .. ในจำนวนแม่โคริदनมที่อยู่ในโรงวัวมีอยู่ตัวหนึ่งลักษณะแตกต่างไปจากตัวอื่น เป็นวัวลูกผสมเรดซินดี้ เขาบนหัวทั้งสองข้างไม่ได้ตัดทิ้ง ปกติวัวริदनมจะถูกตัดเขาเพื่อสะดวกกับการยืนโรงในช่องโคจะได้ไม่เกะกะและป้องกันเวลามันคุนดันขวิดเสยสะบัดหัวขึ้นมาเป็นวิธีการที่ทำกันทั่วไป รวมทั้งในต่างประเทศด้วย วัวตัวนี้ไม่ได้ตัดเขาเพราะเป็นวัวเขาเก ข้างหนึ่งโค้งขึ้นตามสภาพ อีกข้างหนึ่งโค้งลงคร่อมหู ความแตกต่างอีกประการหนึ่งคือเต้านม วัวทั่วไปมีนมอยู่สี่เต้าแต่ตัวนี้มีแค่

สองเต้าไม่ทราบว่าคุณตัดทิ้งหรือเพราะอะไร วัวตัวนี้ ชื่อ .. คุณเจเลียว .. ถึงแม้จะไม่
สมบูรณ์แต่มีสุขภาพแข็งแรงให้มันได้ตามปกติ .. คุณเจเลียว เป็นวัวสำหรับนักเรียนฟาร์ม
มือใหม่ฝึกเรีดนมโดยเฉพาะ พูดง่าย ๆ ว่าเป็นตัวเย็น .. คุณเจเลียว ค่อนข้างขี้ตกใจตื่นกลัวง่าย
เวลามันตื่นตกใจจะเตะถีบไม่เลือกที่ เล่ากันว่า ถ้านักเรียนฟาร์มคนใดเรีดนมวัวตัวนี้ได้สำเร็จ
โดยถั่งนมไม่กระเด็นหรือผู้เรีดไม่ถูกเตะถูกถีบถือว่าผู้นั้นสำเร็จวิชาการเรีดนมไปแล้วครึ่งหนึ่ง
มันเป็นดาราจอมแก่นประจำคอกตัวฉกาจ วันนี้ .. คุณเจเลียว ถูกต้อนเข้าประจำที่ในช่องโค
ครูฝึกซึ่งเป็นพนักงานรุ่นพี่จะสาธิตการเรีดนมจริง ๆ ให้นักเรียนฟาร์มน้องใหม่ ดูเป็นตัวอย่าง

“นั่งเหลียว .. จู .. จู .. จู .. จู นั่งเหลียว .. จู .. จู”

คุณเจลีพยายามดิ้นขาหนี ขณะที่รุ่นพี่สอนวิธีมัดขาไว้ให้ดู

นักเรียนฟาร์มน้องใหม่ยินดีด้วยความสนใจ

“ทำไมต้องเรียกชื่อมันเรื่อย ๆ ละครับ ?”

ห้องใหม่ถามด้วยความสงสัย

“มันเป็นวัฏจักรเวียนวน ชี้ตกใจ ได้ยินเสียงพูดเสียงคุยอะไรไม่ค่อยได้”

รุ่นพี่บอก แต่รุ่นน้องก็ยังพูดต่ออย่างสงสัยใคร่รู้

“น่ากลัวรีดยากจัง แล้วทำไมเต้านมมัน ...”

“เดี๋ยว .. หยุดพูดก่อน ให้ผมรู้ต้นมเสร็จก่อน เดี๋ยวมันจะตะเอา”

“โอ้โฮ !.. คุณหัดนั้นเขี้ยวเธอ” ยังไม่ทันสิ้นเสียงดีเสียง “โครม” ก็ดังขึ้น ทั้งกระแบ่งรืดนม
 ทั้งคนทั้งเก้าอี้อีร็ดนมกระเด็นออกมา นักเรียนฟาร์มแตกฮือ

“บอกแล้วว่าอย่าพูด อย่าพูด โดนจนได้” รุ่นพี่บ่นพลางถลกขากางเกง
ดูหน้าแข็งที่ถูกกระแ่งนมโโขกอย่างแรงจนเป็นรอยซ้ำจากฝีเท้าของ .. คุณเจเลียว

“พรุ่งนี้พวกคุณทำอะไร ผม ตัวนี้เป็นตัวที่พวกคุณต้องหัดรีดประจำ”

นักเรียนฟาร์มรุ่นแรกๆ หลายรุ่นรู้จัก .. คุณเจลิยว .. ดี เพราะได้รับความรู้ และประสบการณ์จากอาจารย์เจลิยวมาแล้วทั้งนั้น และหลังจากทุกคนที่หัดรีดนมจาก อาจารย์เจลิยวแล้ว วัตุทุกตัวในฟาร์มต่างรีดได้อย่างสบายใจ อาจารย์เจลิยว .. ได้สอนประสบการณ์ และความทรงจำให้กับนักเรียนฟาร์มตลอดมาหลายต่อหลายรุ่น แม้ที่จบหลักสูตรออกมาประกอบ อาชีพการเลี้ยงโคนมส่วนตัวแล้วจำนวนไม่น้อย ยังจดจำและนึกถึงอาจารย์เจลิยวอยู่ไม่รู้สึก

ฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ค มีชื่ออย่างเป็นทางการเมื่อเริ่มก่อตั้งว่า

ฟาร์มโคนมและศูนย์ฝึกอบรมไทย-เดนมาร์ค

[THE THAI-DANISH DAIRY FARM AND TRAINING-CENTRE]

ในสมัยก่อน หน่วยงานด้านบุคลากรของฟาร์มโคนมเคยนำมาเป็นข้อสอบให้ผู้มาสมัครนักเรียนฟาร์มตอบ .. ก็เข้าทำดี ส่วนคอกโค 1962 หรือ “โรงวัว” ที่นักเรียนฟาร์มฝึกงานอยู่นั้นแท้จริงแล้วไม่ใช่เป็นแค่ “โรงวัว” ส่วนตรงกลางที่เป็นโดมหรือหอคอยมีครอบหลังคาเป็นยอดแหลม นั่นคือ หอสีเหลี่ยมสองชั้นซ้อนกัน แต่ก่อนเป็นแหล่งเสบียงใช้ผลิตอาหารสัตว์ และแร่ธาตุของฟาร์ม ชั้นล่างเป็นห้องเก็บวัตถุดิบส่วนผสมต่างๆ ชั้นบน คือ ห้องผสมอาหารและแร่ธาตุ ติดตั้งเครื่องบดอาหารและไซโล สถานที่นี้เองที่นักเรียนฟาร์มมาฝึกงานภาคปฏิบัติเกี่ยวกับอาหารโคนมเป็นอาทิตย์ๆ

อาคาร 1962 เป็นคอกโครีดนม ส่วนชั้นบนของอาคารเป็นโรงผสมอาหาร แร่ธาตุ และ จัดเก็บวัตถุดิบ

ห่างจากอาคาร 1962 ออกไปไม่เกินหนึ่งร้อยเมตร คือคอกโคฟอพันธุ์และคอกลูกโค งานที่ได้รับมอบหมายรออยู่ที่นั่น เสียงลูกวัวร้อง อะ อะ ! ดังระงมมาเป็นระยะๆ สักครู่ก็มีเสียงกู่ร้องของวัวฟอพันธุ์ดังก้องสนั่นคล้ายหงุดหงิดรำคาญใจ คลื่นเสียงดังสะท้อนไปทั่วทุ่งหญ้าอันดินเขาตาแป้นที่กางกัน นักเรียนฟาร์มต้องฝึกงานเลี้ยงโคฟอพันธุ์กับเลี้ยงลูกโคควบคู่กันไป จึงต้องทำความรู้จักกับสหายหน้าขนเหล่านี้กันหน่อยเพราะจะต้องอยู่ด้วยกันอย่างน้อยก็ครึ่งค่อนเดือนหรือกว่านั้น หวังว่าคงไม่ทำให้สหายยุ่งยากอะไร

“โอเล่” [OLE] พ่อพันธุ์เรดเดนตัวแรกของฟาร์มโคนมร่างสูงใหญ่กำยำ ทะมึนทึน ลำตัวยาว สีน้ำตาลเข้มคล้ายสีเม็ดมะขามแก่ เขาบนหัวกุดเป็นก้อนขนาดเท่ากำปั้น ฝังอยู่บนโหนกศีรษะ ห่างกันเกือบศอกเหนือโคนหูทั้งสองข้าง โคตรตระกูลของมันเป็นวัวนม พันธุ์แท้ขึ้นชื่อที่สุดของเดนมาร์คในสมัยนั้น

โอเล่ พ่อโคพันธุ์เรดเดนตัวแรกของฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์ค

พ่อพันธุ์อีกตัวหนึ่งซึ่งมาถึงภายหลังเป็นพันธุ์เรดซินดี [RED SINDHI] จากปากีสถาน รูปร่างกำยำล่ำสัน สูงสง่าสวยงาม สันหลังช่วงต้นค่อวบหนา มีหนอกสูงโค้ง เว้าได้รูปกับลำตัว ผิวสีมะขามเปียกมีปากดำ มันเป็นวัวเอเชียที่หล่อมากหล่อกว่า “โอเล่” เยอะเลย

พ่อโคพันธุ์เรดซินดี [RED SINDHI] รุ่นแรกจากประเทศปากีสถาน

หน้าคอกพ่อพันธ์แต่ก่อนนี้มีป้ายแขวนไว้ที่คอกข้อความว่า “ระวังโคดู” นักเรียนฟาร์มบางคนที่เคยเลี้ยงควายเคยคลุกคลีอยู่กับควายมาก่อนยังไม่ค่อยจะกล้าเข้าใกล้ วัวพ่อพันธ์เลย

“การเลี้ยงวัวพ่อพันธ์ต้องระวังตัวอยู่เสมอ” คำเตือนที่นักเรียนฟาร์มทุกรุ่นต้องไม่ลืม วัวพ่อพันธ์ตัวใหญ่น้ำหนักมาก น้ำหนักของมันเกือบหนึ่งตันหรือมากกว่าหนึ่งตันทีเดียว บางตัวดุยิ่งเวลาหงุดหงิดหิวกระหายหรือเห็นตัวเมีย มันจะยัดคอโค้งส่งเสียงร้องเรียกดังก้อง แล่นกระที่บเท้าตะกุยพื้น ถ้าผิดกลืนคนเลี้ยงจะมองจ้องอย่างไม่ไว้ใจ ทำเสียงพืดพาดเหมือนสังข์ฆึก ยืนส่ายหน้าสะบัดหัวใหญ่โตของมันไปมาทำนอง .. ยังรับไม่ได้

โคพ่อพันธ์นั้นถ้าตัวไหนดูไม่ว่าจะเป็นโคยุโรปหรือโคเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นพันธุ์ไหนยี่ห้ออะไร นิสยดุ .. เหมือนกันหมด ! การเลี้ยงโคพ่อพันธ์จึงอันตราย ทั้งนี้ไม่ได้หมายความว่าวัวพ่อพันธ์ทุกตัวต้องดุเสมอไป พ่อพันธ์บางตัวมีนิสัยขี้เล่น แต่ต้องระวังอยู่ดี มันชอบใช้หัวของมันดันดันอยากรเล่นด้วย บางทีโขกหรือชนเล่นเบาๆ ตามประสาของมัน ถ้าไม่หลบหรือหลบไม่ทันถูกอัดกับคอกก็เจ็บหนัก บอบช้ำ สลบ หรือพื้นยาก การทำงานอยู่กับวัวพ่อพันธ์จึงต้องระวังตัวอยู่เสมอ ถ้าจะต้องอยู่ร่วมกับมันนานๆ ต้องพยายามใกล้ชิดจนคุ้นกลืนแล้วจึงให้ความสนิทสนม แต่ต้องคอยจับสังเกตเพื่อเข้าใจอาการปฏิกิริยากันไว้บ้าง แต่อย่างไรก็ต้องระวังตัว .. อย่าวางใจและไม่ประมาท

ทว่า .. ทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีข้อยกเว้น โคพ่อพันธ์ก็เช่นกัน ถึงแม้จะมีรูปร่างใหญ่โตบึกบึนแข็งแรงน่าเกรงขาม ลักษณะท่าทางเอาเรื่อง หวาดระแวงไม่ยอมให้ใครเข้าใกล้ง่ายๆ เพียงแค่เดินเฉียดผ่านคอกก็หันรีหันขวางจ้องมองขมึงทึ่งหายใจพืดพาด

คอกโคพ่อพันธ์ และ คอกลูกโค

แต่ใครจะนึกว่าวัวฟอพันธุ์ร่างยักษ์พวกนี้ก็มีสิ่งที่ทำให้มันวุ่นวายและหวาดเกรง เจ้าสิ่งที่ว่านี้ไม่ใช่สิ่งที่น่ากลัวอะไรเลย กลับเป็นสิ่งที่นักเรียนฟาร์มทุกคนชื่นชอบในความน่ารักของมัน สิ่งที่ว่านี้ก็คือ .. บรรดาลูกวัวตัวเล็ก ๆ ทั้งหลายที่กำลังซุกซนคึกคะนองอยู่ใกล้ๆ คอกโคฟอพันธุ์บ้าง อยู่ในคอกลูกโคบ้างเป็นเรื่องน่าแปลกใจนัก !

ทำไมโคฟอพันธุ์จึงหวาดเกรงเจ้าตัวน้อยๆ เหล่านี้ ? คงต้องฝากนักเรียนฟาร์มตามไปดูระหว่างฝึกหัดการเลี้ยงลูกวัวที่คอกต่อไป ตอนนี้มาดูการเลี้ยงโคฟอพันธุ์กันก่อน ในจำนวนโคฟอพันธุ์ที่มาภายหลังมีอยู่ตัวหนึ่งที่นักเรียนฟาร์มทุกคนรักใคร่ชอบพอมาก มันชื่อ.. สมอนทิว “สมอนทิว .. เป็นวัวเพศผู้พันธุ์เรดเดนตัวใหญ่ กายาล่ำสันตามสายพันธุ์แต่ค่อนข้างเตี้ย ไม่สง่างามเหมือน “โอเล่” .. รุ่นพี่ แต่สมอนทิวกลับมีส่วนดีอยู่ในตัวที่วัวตัวอื่นไม่มี สมอนทิวเป็นวัวอารมณ์ดี เชื่องและชอบเล่นกับคนไม่เลือกหน้า เป็นวัวฟอพันธุ์ที่มีประวัติงดงาม สมรรถภาพสูงตัวหนึ่ง ลักษณะฟอพันธุ์ชั้นยอดของมันห้อยย้อยอยู่ใต้โคนขาหลัง คนไม่คุ้นเคยกับวัวนมบางคนพูดว่า .. เต้านมมันใหญ่จัง .. อาจจะเป็นเพราะตัวมันเตี้ยจึงทำให้อวัยวะส่วนนี้ดูใหญ่สะดุดตาก็เป็นได้ สมอนทิวเห็นคนเมื่อไรเป็นต้องเดินเข้าไปหาเมื่อนั้น ไข้มูกสุดตามแขนหรือส่วนที่จะดมถึง แล้วแหงนคอแยกเขี้ยวเหมือนจะยิ้มให้กับทุกคน มันมีนิสัยอย่างนี้ ทั้งเชื่องทั้งสุภาพเรียบร้อย นักเรียนฟาร์มทุกรุ่นทุกคนรัก.. สมอนทิว”

วันนั้นเป็นวันฝึกงานวันแรกของนักเรียนฟาร์ม “น้องใหม่” คนหนึ่ง ที่คอกโคฟอพันธุ์ พนักงานรุ่นพี่ที่ดูแลอยู่ได้มอบหมายให้น้องใหม่ทำงาน

“อาบน้ำวัว แปรงเล็บ แปรงขน ขัดพื้น ล้างคอก แล้วให้อาหารกับหญ้าด้วย” รุ่นพี่สั่งแต่อดที่หยอกล้อกับนักเรียนฟาร์ม “น้องใหม่” ไม่ได้

“เอ้อ .. อย่างลืมแปรงฟันให้มันด้วยนะ ! เดี่ยวจะกลับมาช่วย” รุ่นพี่หายไปพักใหญ่ๆ ก็กลับมา เห็นน้องใหม่ยืนคอยอยู่ที่หน้าคอกวัวฟอพันธุ์

“งานที่พี่สั่งไว้ทำหมดแล้วครับ เหลือแต่แปรงฟันวัว”

น้องใหม่รายงาน และยังถามอย่างพาซื่อ

“พอวัวนี้ ต้องแปรงฟันทุกตัวหรือเปล่าครับพี่ ?”

“ไม่หรรอก แปรงเฉพาเบอร 72 (สมอนทิว) ตัวเดียว ตัวอื่นมันไม่ยอมให้จับปาก” รุ่นพี่ตีหน้าตายตบน้องใหม่ นักเรียนฟาร์มพยักหน้าหงิกๆ รับทราบ

คอกวัวตัวผู้นั้นอยู่ติดกับคอกลูกโค มีแปรงลวดสำหรับล้างอ่างน้ำ อ่างนมลูกโควางอยู่ใกล้ๆ รูปร่างมันก็เหมือนแปรงสีฟันที่แหละ แต่อันใหญ่กว่ากำลังเหมาะมือ น้องใหม่หยิบแปรงขึ้นมาพลิกดูแล้วถือติดมือเดินเข้าไปหา สมอนทิว “น้องใหม่” ยิ่งแน่ใจเมื่อรุ่นพี่เอามือตบปากสมอนทิว มันแยกเขี้ยวยิงฟันเหมือนจะรอรับการแปรงฟันอย่างไม่อดอดออาการที่เห็นยิ่งทำให้ “น้องใหม่” แน่ใจยิ่งขึ้น ถามว่า

“พี่ๆ แล้วยาสีฟันล่ะ ?” รุ่นพี่กลั้นหัวเราะไม่กล้าอ้าปากตอบ “น้องใหม่” เดินไปตบปากสมอนทิวมั่ง พอมันแยกเขี้ยวรุ่นพี่ก็เลี้ยวออกไปเพราะทนไม่ไหวไปแอบหัวเราะอยู่อีกด้านหนึ่งปล่อยให้ “น้องใหม่” ยืนแปรงฟันสมอนทิวอย่างตั้งอกตั้งใจ พนักงานฟาร์มอีกคนเดินผ่านมาเห็นเข้าก็อมยิ้มแล้วรีบเดินหนีเพราะพอจะเข้าใจอะไรๆ อยู่แล้ว มาพบเพื่อนยืนหัวเราะอยู่เลยกลั้นไม่ไหวยืนหัวเราะแข่งกันท้องคึดท้องแข็ง

วันนั้น ..สมอนทิว ยิ่งอารมณ์ดีเพราะมีคนเล่นด้วย ได้ยิ้มทั้งวัน

ดาราหน้าขนของฟาร์มโคนมในยุคต้นมีอยู่หลายตัวทั้งรุ่นใหญ่ รุ่นเล็ก แต่ละตัวเป็นต้นตำรับเป็นตำนานขึ้นหิ้งไปหมดแล้ว โดยเฉพาะ .. โอเล่ !

ชีวิตนักเรียนฟาร์มรุ่นแรกๆ บางครั้งก็มีเรื่องให้ผ่อนคลายได้ยิ้มได้หัวเราะมีความสุขกันตามประสา เป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากการทำงานซึ่งหาที่ไหนไม่ได้แบบนี้

นักเรียนฟาร์มยังต้องไปฝึกเลี้ยงลูกโค มันจะยุ่งยาก วุ่นวาย เหินดีเหนื่อยแค่ไหน ? ?

ฤดูหนาวอันเยือกเย็นยังปกคลุมแดนโคนมอยู่อย่างเดิม สายลมกระพือพัดไปไม่ไผ่หญ้าในป่าเชิงเขาเป็นระลอกราวกับเกลียวคลื่น ปลุกชีวิตในฟาร์มโคนมฟื้นตื่นขึ้นมาพบกับความเหน็บหนาวตั้งแต่ก่อนรุ่ง นักเรียนฟาร์มทยอยกันมาถึงโรงวัว เสียงร้อง เอ..เอะ เอ..เอะ! ของลูกโคเริ่มดังระงมขึ้นภายในคอกที่มีแสงสว่างสาดส่องพอมองเห็นได้ ในระยะใกล้ๆ เสียงกุกกักๆ จากการเคลื่อนไหวของลูกโคประดังแข่งกับเสียงร้อง เอ..เอะ เอ..เอะ ! ทางโน้นทางนี้ งานเลี้ยงลูกโคของนักเรียนฟาร์มกำลังเริ่มขึ้น

แสงอรุณยามรุ่งสางสาดส่องมองเห็นคอกลูกโคเป็นโรงเรือนชั้นเดียวได้ถนัดๆ ยกพื้นด้วยไม้หนาปูเรียงเป็นร่องห่างกันเล็กน้อย ภายในมันเป็นคอกสี่เหลี่ยม หลังคามุงกระเบื้อง พื้นล่างได้ถนัดเป็นลานคอนกรีต

ในบรรดาลูกโคทั้งหลายทั้งที่เกิดใหม่ตัวเปี้ยๆ หรือที่กำลังยกกันโตงพยายามจะลุก หรือ ที่ลุกยืนโง่งนงงงตั้งไข่ และที่เตาะแตะโซซัดโซเซเหมือนคนเมาเหล้า รวมทั้งรุ่นพี่ที่กำลังซุกซนคึกคะนองสุดรู้สึดเห็น ลูกวัวทั้งหลายเหล่านี้ตามปกติจะถูกเลี้ยงดูอยู่ในคอกโดยพนักงาน คณงาน และนักเรียนฟาร์ม ช่วยกันขุนช่วยกันเลี้ยงดูแล นอกจากบางตัวที่ถูกนำไปผูกไว้ใกล้ๆ คอกรีดนมหรือโรงวัว ลูกวัวพวกนี้จะเป็นตัวช่วยกระตุ้นแม่โคบางตัวให้ปล่อยน้ำนมออกมามากๆ ขณะทำการรีดนม

เช็ดตัวลูกโคด้วยฟางช่วยกระตุ้นการหายใจ ทำให้ยืนได้เร็ว

ส่วนลูกวัวที่เห็นเดินหรือวิ่งโง่งง อยู่ตามหัวคอกท้ายคอกและบริเวณใกล้ๆ นั้น เป็นลูกวัวตัวผู้ที่ถูกทอดทิ้ง พอช่วยตัวเองได้ก็ให้หากินอยู่ในบริเวณข้างเคียงแบบกึ่งเลี้ยง กึ่งปล่อย ส่วนใหญ่อายุประมาณ 3 – 7 วัน เป็นลูกวัวที่อาภัพและน่าสงสารมาก มันมีชีวิตอยู่ไปวันๆ เพื่อรอเวลาถูกซื้อขายยกตัวไปทั้งที่อายุยังน้อย ชะตากรรมของมันน่าอนาถเหมือนถูกกำหนดไว้แน่นอนแล้ว .. วัวหิน ! ถ้าอายุลูกวัวมากกว่านี้เนื้อตัวของมันจะแปรสภาพเป็น

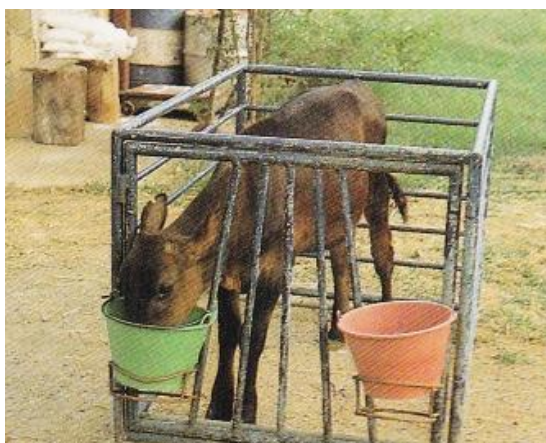

เนื้อแดดเดียว เนื้อหวานบ้าง เนื้อเค็มบ้าง บางตัวกลับกลายเป็นอาหาร ขึ้นชื่อตามสวนอาหาร รีสอร์ท หรือ สเต็กเฮ้าส์ ประเภทสเต็กเนื้อ (ลูกวัว) สลัดเนื้อ (ลูกวัว) หรือเนื้อลูกวัว ตุ่นน้ำแดง เป็นต้น

มีลูกวัวตัวผู้จำนวนหนึ่งที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างดีโดยนักเรียนฟาร์มอีกนั้นแหละ เรียกว่าให้กินอึมันนอนหลับ เพราะมันเป็น “วัวขุน” ขุนไว้ให้โตเต็มที่ ขุนให้อ้วนเพื่อส่งเข้า โรงเนื้อหรือโรงฆ่าสัตว์ กลายเป็นผลิตภัณฑ์ “เนื้อโคขุน” จำพวก ฮอทค็อต ไส้กรอก ลูกชิ้น และอื่นๆ

ในยุคนี้ คนที่เคยได้ยินได้ฟังหรือพบเห็นเรื่องราวเหล่านี้บางคนถึงกับ “งดกินเนื้อวัว” ไปเลยก็มี แต่ในสังคมเมืองมันตรงกันข้าม เนื้อลูกวัวกลับกลายเป็นอาหาร งานโปรดที่แพร่หลายขายดีมีระดับ สถานที่หรูๆ ถ้าไม่มีเมนู “เนื้อลูกโค” อาจจะเจ๊งเพราะพวกที่มีสตางค์แล้วลั่นไหลไปกับกระแสรสนิยมทันสมัยจะแห่กันไปหากินที่อื่น

ลูกวัวตัวผู้ที่โชคดีมีวาสนาซึ่งนักเรียนฟาร์มต้องเอาใจใส่เลี้ยงดูประคบประหงม
อย่างดี คือ ลูกวัวที่มีสายพันธุ์ดี เปอร์เซนต์เลือดอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องการ โหงวเฮ้งดี ไม่พิการ
รูปร่างลักษณะเหมาะสมสำหรับการใช้เป็นพ่อพันธุ์โคนม ลูกวัวพวกนี้จะได้รับสิทธิในการดูแล
พิเศษกว่าตัวอื่นๆ ส่วนลูกวัวตัวเมียที่มีชะตากรรมเช่นเดียวกับลูกวัวตัวผู้ประเภทแรกก็มีอยู่
บ้าง ได้แก่ พวกที่เจ็บป่วย พิกัด หรือตายเพราะอุบัติเหตุ และบางตัวที่ไม่มีคุณสมบัติ
เหมาะสมในการเป็นแม่พันธุ์โคนม

ดาวบอย ... นักเรียนฟาร์ม จ่ายอาหารให้กับลูกวัวขุน

การเลี้ยงลูกโคเป็นงานที่เหน็ดเหนื่อยมากงานหนึ่ง นักเรียนฟาร์มจะมีพนักงาน
และคนงานฟาร์มเป็นพี่เลี้ยง เป็นผู้ร่วมงานแบบร่วมด้วยช่วยกันเพราะมันยุ่งยากและวุ่นวาย
เต็มกลืนจริงๆ ตั้งแต่เริ่มต้นก็ว่าได้

ลูกวัวตัวเล็กๆ งอแงไม่ต่างกับเด็ก ชอบส่งเสียงร้องประท้วงกันตัวโน้นที่ตัวนี้ที่
ดังระงมไปทั่วคอกยิ่งเห็นคนเลี้ยงยิ่งส่งเสียงเรียกหาคงหิวนมและคิดถึงแม่ ลูกวัวไม่รู้ว่าพ่อแม่
อยู่ที่ไหนมันจำได้แต่คนเลี้ยง เพราะแยกมันมาจากแม่ตั้งแต่มันเพิ่งคลอดออกมาใหม่ๆ
เลี้ยงลูกวัวก็เหมือนเลี้ยงเด็กทารกซุกซน ลูกวัวก็คิกคะนองลูกลี้ลูกกลนและดื้อ กว่าจะหัดให้
กินนมเป็นต้องใช้เวลาหลายวัน บางตัวเกือบหนึ่งอาทิตย์ พอมันแข็งแรงรู้ความขึ้นมาหน่อย
ก็นำเข้าคอกแบบเลี้ยงรวม ลูกวัวซุกซนยิ่งนักชอบมุด ชอบดัน ชอบกระทุ้ง แหงนเงย
เป็นอาการตามธรรมชาติของมัน สัญชาติญาณของลูกวัวเวลาจะกินนมแม่เป็นอย่างนั้น
นักเรียนฟาร์มที่เข้าไปทำความสะอาดคอกหรือหัดให้ลูกวัวตัวใหม่กินนมต้องคอยระวัง

เจ้าพวกตัวอื่นจะเข้ามาก่อวุ่น ถ้ามีแต่กัมหน้ำกัมตาทำงานมันจะมุดเข้าไปที่หว่างขา แล้วกระทุ้งหัวขึ้นแรงๆ ทำเอาคนเลี้ยงสะดุ้งตัวเกร็งหน้าเหยเก๋วขาไม่ออก นักเรียนฟาร์มบางคนโดนเข้าถึงกับจุกแน่น และบางคนถึงกับทรุดงอท้องชิงสิ้นเรี่ยวแรงร้องไม่ออก ต้องรอเวลาจนกว่าทุกอย่างจะคืนสู่สภาพปกติ

ลูกโคในคอกเลี้ยงเดี่ยว

การฝึกงานเลี้ยงลูกโคไม่ใช่เรื่องง่ายอย่างที่คิด ลูกวัวมีนิสัยไม่เหมือนกัน ต้องมีเทคนิคหรือหาวิธีการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเอาเอง การปรนนิบัติเลี้ยงดูแต่ละตัวว่าจะผ่านไปได้ในแต่ละวันทั้งยุ่งยากทั้งเหน็ดเหนื่อยกับการปลุกปล้ำ ปล่อยโยน ไล่ต้อน จัดมัด และอื่นๆ แม้แต่การให้นม การฉีดวัคซีน หรือทำแผล ฟังผิวเผินไม่น่าจะยุ่งยากเหน็ดเหนื่อยอะไร แต่จริงๆ แล้วแค่ให้นมแต่ละตัวก็ยุ่งยากมากแล้ว

ลูกวัวไม่ยอมให้จับง่ายๆ ดื้อและดึ้นรนกว่าจะจับได้ต้องใช้เทคนิคไม่ต่างกับนักมวยปล้ำ วิธีลื้อคอก รวบขา จับกด ดึงหาง หรือแม้แต่จับอ้าปากก็ต้องหลังเหยือกกันแล้วกว่ามันจะหยุดนิ่งให้ป้อนนมได้ บางตัวต้องรวบขา ล้มทั้งตัว จับกดกับพื้นแล้วป้อนนม

ลูกวัวแรกเกิดนั้นพินคัม เวลาหยัดมือเข้าไปในปากเพื่อหัดให้กินนมมันทั้งกัดทั้งเน้น เนื้อตัวก็เหม็นสาบแถมบางครั้งยังขี้เยี่ยวเรี่ยราดออกมาอีก เลอะเทอะมอมแมมกันทุกวัน วันไหนเจอวัววัยรุ่น วัยซ้าส์ วัยแสบ ก็อ่อนใจ เจ้าพวกนี้คือลูกวัววัยเยาว์ที่กินอาหารกินหญ้าได้แล้ว กำลังคึกคะนองขี้เล่นยิ่งเหนียวหนักร ต้องวิ่งไล่ต้อนกันอืดลุด หรือบ่วงบาศกัน

หลายตลบถึงได้ตัว และกว่าจะลัมมันนอนลงได้สำเร็จต้องคลุกฝุ่นคลุกขี้คลุกเยียวกันเลยก็มี บางตัวเวลาจะทำแผล จีตัวขึ้น ต้องมัดขาทั้งคู่หน้าคู่หลังไว้ด้วย ไม่อย่างนั้นมันจะดิ้นรน เตะถีบอุตุตุซุลมุนไม่เลือกที่ ทั้งคนจับทั้งคนฉีดยาทำแผลเจ็บเนื้อเจ็บตัวกันมานักต่อนักแล้ว นี่เป็นประสบการณ์ส่วนหนึ่งในการเลี้ยงลูกโคที่นักเรียนฟาร์มประสบมา

คงทราบกันแล้วว่า คอกลูกโคนั้นตั้งอยู่ใกล้ๆ ติดกับคอกโคพ่อพันธุ์นี้เอง จึงมี ลูกวัวบางตัวมาป่วนเปื้อนหรือวิ่งเข้าไปในคอกโคพ่อพันธุ์บ่อยครั้ง แต่น้อยนักที่จะเห็นโคพ่อพันธุ์ ถูกก่อกวนจากเจ้าตัวน้อย โคพ่อพันธุ์แต่ละตัวแต่ละลือคในคอกรูปร่างใหญ่โตล่ำสัน มีทั้งที่ดุ และขี้เล่น แม้แต่คนเลี้ยงเองยังต้องคอยระมัดระวังตัวอยู่เสมอ แต่เหล่าพ่อพันธุ์ที่วนี่กลับให้ ความเกรงอกเกรงใจกับพวกลูกโคที่เข้ามาเยื่อนอยู่หลายส่วน อาจเป็นเพราะความเป็น “ลูกวัว” เจ้าตัวน้อยจึงสามารถเข้าไปทักทายถึงเนื้อถึงตัววัวพ่อพันธุ์ได้อย่างสะดวกง่ายดาย โดยไม่มี อาการหวาดเกรงหรือตื่นกลัว ตรงกันข้ามเจ้าตัวซุกซนน้อยๆ นี้กลับสร้างความปั่นป่วนวุ่นวาย และความหวาดระแวงให้กับเหล่าดารารหน้าขรุ่นพ่อของมันจนหัวหมุนงุ่นง่านเสียความรู้สึกได้ พอสมควรทีเดียว ซึ่งนานๆ ครั้งจะได้พบเห็นเจ้าหนูใจกล้าจอมแก่นกล้าเข้าไปหาเรื่องวัวใหญ่ ถึงในคอก

ลูกวาวนั้นพอเห็นโคพ่อพันธุ์ก็ไม่ได้สนใจสิ่งใดอีก มุดเข้าไปที่ใต้ท้องพ่อพันธุ์ ตามสัญชาตญาณทันที เพียงเพื่อหวังจะดูดนมแม่ .. นมจากเต้า ! แต่ว่าวัวตัวผู้ไม่มีเต้านม มันมีแต่ส่วนสำคัญที่เห็นเป็นแผงซึ่งพืดกับพวงห้าห้อยย้อยยานโทองเทง ซึ่งแม้แต่คนบางคน ที่ไม่เคยเห็นหรือรู้จักวัวพ่อพันธุ์ยังเข้าใจว่าเป็นเต้านม ทันทีที่จุมูกและปากลูกวัวกระทบถูก ของสำคัญวัวพ่อพันธุ์ไม่ทันระวังหันรีหันขวางหลบเลี่ยงเป็นพลัน ส่วนลูกวาก็พัวพันดันดัน ตามติดจะดูดนมให้ได้ ชั่วครู่หนึ่งพ่อพันธุ์ที่ถูกก่อกวนคงจะรู้สึกวาลูกวาวดิ้อร้นและซุกซนนัก ไม่รู้จักประสาตั้งหน้าแต่จะนิ้วเนียบของสำคัญหนักเข้าทุกที ก็ยกขายกเข้ากระแทกเข้าบ้าง สองสามครั้งเป็นการตักเตือน เจ้าตัวน้อยจอมเฮี้ยวที่เข้าไปป่วนถูกเตือนแรงๆ หลายผัวะเข้า ต้องยอมถอยหนีออกไป แต่บางตัวไม่อย่างนั้น โดนเตือนหนักๆ หลายครั้งก็ยังดันทุรังจะดูดนม จากเต้าให้ได้ จนพ่อพันธุ์เหลืออดเหลือทนหันหน้าเข้าหาเอาหัวโตๆ ของมันงัดเสยผลักดัน ขับไล่ไล่ส่งลูกวาวหัวซุกหัวซุนจนลูกวาวหลุดออกไปนอกคอก จากนั้นพ่อพันธุ์ ก็ยืนจ้องเขม็ง เป็นทำนองว่า .. อย่าเข้ามายุ่งวุ่นวายในนี้อีก ! ไม่งั้นโดนตี ! ทั้งเขม้นมองถลึงตาส่ายหัวไปมา ทั้งพ่นลมหายใจซุ้งพืดฟาดบอกอาการไม่สบอารมณ์ พอเจอไม้นี้เจ้าตัวเล็กรู้สึกกลัวย็นเบ็ง

มองนี้อยู่ชั่วครู่ พอพ่อพันธุ์ขยับตัวทำท่าตรงเข้ามามันก็แผ่นแผ่แล้ว เลี้ยงหลบออกอย่างรวดเร็ว ถ้ายังขึ้นชักเข้าตืดดึงเข้าไปอีกคราวนี้มีหวังโดนอัดแน่ ภาพเหล่านี้เป็นภาพชีวิตตามธรรมชาติที่หาดูได้ยาก

นักเรียนฟาร์มได้เรียนรู้วิธีการเลี้ยงลูกโคจากประสบการณ์ต่างๆ ในสถานที่จริง บางคนยังมีโอกาสได้พบเห็นเรื่องราวที่น้อยคนจะได้พบเห็น เมื่อนึกถึงขึ้นมาคราใดก็อดที่จะยิ้มออกมาไม่ได้

ครั้งก่อนปีที่ผ่านมา คอกโคหรือ “โรงวัว” ยังคงเป็นสถานที่ที่นักเรียนฟาร์มวนเวียนเก็บเกี่ยวประสบการณ์ความรู้และทักษะ โดยสลับสับเปลี่ยนหน้าที่แต่ละกลุ่มแต่ละคนไปตามจังหวะและโอกาส ซึ่งหัวหน้าแผนกโรงวัวหรือผู้ควบคุมงานจะจัดสรรให้ และถ้าใครสังเกตบริเวณด้านหน้าโรงวัวซ้ายมือเมื่อหันหน้าเข้าหาคอกจะพบว่ามีเครื่องมือและอุปกรณ์บางอย่างวางอยู่ ตอนแรกนักเรียนฟาร์มไม่ทราบว่ามันคืออะไร ? ลักษณะคล้ายราว BAR คู่ นักกีฬา กว้างประมาณเมตรครึ่งยาวรวมสองเมตร มีสายพานขนาดฝ่ามือสานเรียงเป็นแผ่นยึดติดอยู่กับราว BAR ด้านหนึ่งใช้สำหรับรองใต้ท้องวัว ถ้ารั้งอีกด้านหนึ่งขึ้นจะพยุงให้วัวยืนในลักษณะไม่เต็มเท้าเหมือนมีเปลอยู่ใต้ท้องวัว ที่พื้นมีขอนไม้หน้ากว้างราวๆ สิบนิ้ว สูงประมาณหนึ่งศอกวางอยู่ 5 – 6 ท่อน จะเรียกว่าเขียงก็ได้ .. มันเป็นแท่นที่ใช้สำหรับตัดแต่งกีบให้วัวนั่นเอง.. ทำไมต้องตัดแต่งกีบวัว ? แน่นนอนว่า.. คำถามนี้ต้องมาจากนักเรียนฟาร์ม คนเรามีการตัดเล็บแต่งเล็บ แต่วัวไม่มีเล็บมีแต่กีบ

ควรทราบว่า วัวนมส่วนมากถูกเลี้ยงอยู่แต่ในคอก กินอยู่หลับนอน ขี้เยี่ยว อยู่ในที่จำกัดที่เรียกว่า “ชองโค” บางตัวน่าสงสารมาก ต้องยืนโรงอยู่ในนั้นตลอดชีวิตของมัน ปัญหาที่เกิดขึ้นกับวัวพวกนี้ คือ “โรคเท้าเปื่อย” ไม่เหมือนวัวที่ปล่อยในทุ่งได้เดินวิ่งเหยียบพื้นดินตลอดเวลา ธรรมชาติจึงช่วยขจัดอุทกแต่งกับตีนของมันให้อยู่ในสภาพแข็งแรง ทนทาน สึกกร่อนได้รูปไปเอง

โรคเท้าเปื่อย .. ที่ว่านี้ คือ กีบดินอ่อนแอ เป็นแผลแล้วเน่าเปื่อย กีบดินวัว ก็เหมือนเล็บมือเล็บเท้าคน บางตัวกีบยาวช้าบางตัวกีบยาวเร็ว ถ้ากีบตีนไม่ดีวัวก็เดินเจ็บทำ และทรมาณ จะมากจะน้อยอยู่ที่ขนาดและน้ำหนักตัวของมันด้วย เหมือนคนเป็นตาปลา เป็นรองช้ำหรือถูกรองเท้ากัดเวลาเดินนั้นแหละ **จึงต้องมีผู้ทำหน้าที่คอยตกแต่งตัดกีบ เพื่อป้องกันโรคเท้าเปื่อย** การตัดแต่งกีบวัวไม่ยากกว่าจะนำวัวออกจากชองโคขึ้นแทนได้ ทั้งปโลบทั้งขู๋ ตวาดไล่ ทั้งจูงทั้งลากยังไม่ค่อยจะยอมเดิน ต้องใช้กำลังช่วยกันผลักดัน ตลอดเวลา กว่าจะมีดชาเพื่อตัดแต่งกีบให้มันได้สำเร็จแต่ละตัวก็เหงื่อตก และก็เป็นอีกหน้าที่หนึ่งของนักเรียนฟาร์ม .. ตามเคย

ภายใต้หลังคา “โรงวัว” การฝึกอบรมนักเรียนฟาร์มถึงระดับเป็น “สัตวบาล” แล้วและกำลังก้าวไปสู่การฝึกเป็น “สัตวแพทย์” เบื้องต้น ซึ่งนักเรียนฟาร์มทุกรุ่นทุกคน หมายมั่นที่จะได้เรียนรู้ แต่น้อยคนจะมีโอกาสได้ศึกษาหรือฝึกฝนอย่างจริงจังจาก .. สัตวแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญของฟาร์มโดยตรง และคงทราบกันอยู่แล้วว่า “งานสัตวบาล” กับงาน “สัตวแพทย์” มันต่างกันแต่เกี่ยวข้องต่อเนื่องกัน

สัตวบาล .. หมายถึงการเลี้ยงดูแลสัตว์ **สัตวแพทย์ ..** หมายถึงหมอรักษาสัตว์ ในที่นี้ก็คือ “หมอวัว”

นับแต่นี้ หน้าที่การงานและการศึกษาเรื่องโคนมถูกป้อนเข้ามาให้ทำแทบทุกอย่าง นอกเหนือจากงานประจำที่ปฏิบัติอยู่ คือ กลางวันทำงานกลางคืนเรียนทฤษฎี นักเรียนฟาร์ม ต้องเป็นผู้สังเกตการณ์คอยสอดส่อง ตรวจสอบ ติดตามและรายงานเหตุการณ์ประจำวัน เกี่ยวกับวัว ให้หัวหน้าแผนกหรือผู้ควบคุมงานทราบ เช่น ตรวจนับจำนวนวัวอาจมีวัวหาย สังเกตวัวบาดเจ็บ เป็นแผล วัวเป็นสัด วัวคลอด เป็นต้น สรุปว่าถ้าหากมีสิ่งผิดปกติหรือ ผิดสังเกตเกิดขึ้นกับวัวต้องรีบรายงานทันที

ทุกวันต้องตรวจนับวัวในคอกในแปลงหญ้า วัวที่ปล่อยลงทุ่งบางที่หลงฝูงหรือ เล็ดลอดหนีการไล่ต้อนเตลิดไปตกหลุมหรือร่องลึกที่เกิดจากการขุดเจาะเพื่อตั้งเสาไฟฟ้า หรือวางท่อน้ำขนาดใหญ่แต่ยังไม่ได้ดำเนินการปล่อยไว้จนหญ้าขึ้นคลุม ถ้าวัวตกลงไป จะขึ้นไม่ได้มันจะดิ้นรนกระเสือกกระสนจนสิ้นแรง ถ้าตามไม่พบตัวต้องอดหญ้าอดน้ำตาย ในสภาพนั้น บางตัวสามารถกลับขึ้นมาได้แต่บางตัวตะเกียกตะกายจนขาหักก็มี ทุ่งหญ้านอกจากจะเป็นแหล่งอาหารชั้นดีแล้ว บางครั้งยังเป็นสถานที่ที่มีอันตรายแอบแฝงอยู่ เช่น ภูเขาและไม่มีพืชประเภทจางอว งูเห่า งูเหลือม เป็นต้น

ฝูงโคนมกลางทุ่งหญ้าบนเนินเขา

ซึ่งสามารถมองเห็นตอกโค 1962 และ ทิวเขาตาแป้นอยู่เบื้องหลัง

วัวส่วนมากที่ปล่อยลงทุ่งให้เล็มหญ้ามักจะตาเจ็บนักเรียนฟาร์มต้องคอยสังเกตด้วย ถ้าตาแดงมีน้ำตาไหลสาเหตุเพราะถูกหญ้าที่มดตำ ถูกแมลงหวี่แมลงวันตอมตาหยอดซี่ หยอดเยียวใส่ หรืออาจถูกฝุ่นละอองเข้าตามากๆ โดยเฉพาะในฤดูแล้งจึงต้องคอยดูด้วย

การต้อนวัวกลับเข้าคอกก็เช่นกัน ต้องสังเกตดูอาจมีแผลตามตัว หัว หู เพราะถูกกิ่งไม้แหลมหรือหนามแข็งๆ ที่มดตำ เคยมีวัวถูกลวดหนามเกี่ยวเนื้อตัวเป็นแผล เต้านมฉีกขาด ต้องรีบทำแผลและเย็บเต้านมเป็นการด่วน หากปล่อยไว้เต้านมอาจเสีย รีดนมไม่ได้ต้องตัดทิ้ง แบบนี้เสียวัวไปเลย

วัวอีกประเภทหนึ่งที่ต้องจับตามอง คือ วัวที่คลอดใหม่ๆ มีรกค้าง เป็นเพราะว่า ระหว่างคลอดรกที่หุ้มลูกวัวอ่อนแตก ลูกออกมาแล้วแต่รกยังค้างอยู่ในช่องคลอด อันนี้ก็ต้อง

รายงานเพื่อตามหมอวัวมาล้างเอารกออก แม่วัวบางตัวกินรกตัวเอง วัวตัวอื่นบางตัวกินรกวัว
กันเองก็มี รกวัวเป็นผืนผืดบาง หยุ่นเหนียวคล้ายถุงพลาสติกแต่เปื่อยกชุ่มด้วยเมือกกลิ่น
ถ้าหลุดร่วงตกลงพื้นคลุกดินหินกรวดทราย หรือเศษโลหะพวกลวด ตะปู หากวัวกินเข้าไป
จะก่อเดือดร้อนแน่ทั้งแม่วัวทั้งหมอวัว

งานสัตวแพทย์นั้นมียากทั้งง่าย คนทั่วไปอาจจะตื่นตื่นหวาดเสียว ดูออกจะ
ทารุณและบางอย่างอาจรู้สึกสยดสยองด้วยซ้ำ เช่น การเจาะเลือด टीเบอร์ ตัดเขา จีเขา ยังไม่
รวมถึงการผ่าท้อง ผ่ากระเพาะวัว

การเจาะเลือด .. เขาเจาะเลือดวัวกันทำไม ? มันเป็นวิธีการทางสัตวแพทย์
เจาะเอาเลือดไปตรวจโรค เริ่มต้นจับวัวมัดคอ ผูกติดกับเสาออกคัตโคอย่างแน่นหนา ไม่ให้
มันสะบัดเหวี่ยงหัวได้ เครื่องมือก็คือเข็มฉีดยานี้แหละแต่มันใหญ่โตจนน่าตกใจ เข็มแต่ละเล่ม
ขนาดน้องๆ หลอดดูดนม ส่วนหลอดแก้วโตพอๆ กับด้ามปากกาเคมี เพียงแค่เห็น
ก็เย็นวาบหวาดเสียวแทนวัวแล้ว ก่อนอื่นต้มน้ำร้อนลวกเข็มฉีดยารอไว้ โปะสำลี
ชุบแอลกอฮอล์เช็ดบริเวณเส้นเลือดที่คอวัว ก่อนจ่อปลายเข็มกระชับแน่นแล้วกดลงไปแรงๆ
หนังวัวหนาปลายเข็มเจาะผ่านเสียงดัง กรีด วัวสะดุ้ง ดิ้นรนอยู่กับที่ เลือดกระฉูด แดงฉาน
ทำการดูดเลือดวัวเข้าหลอดแก้วราวๆ 40 - 50 ซี.ซี. ถอนเข็มออก ใช้สำลีชุบแอลกอฮอล์
กดปากแผลครู่หนึ่ง เพียงแค่นี้เอง ... อูย !

การตีเบอร์วัวเพื่อทำประวัติ ในยุคนั้นยังใช้วิธีแบบโบราณอยู่ เบอร์วัวเป็น
ตัวเลขทำด้วยเหล็กหล่อหรือเหล็กดัด กว้างยาวประมาณกล่องนม ยู.เอช.ที. มีด้ามยาวกว่า

เหล็กตีเบอร์วัว .. ตัวเลขแบบเหล็กหล่อ

หนึ่งศอก นำเหล็กเบอร์ว้าวเผาไฟให้ร้อนจนแดง วัวแต่ละตัวที่ถูกตอนเข้ามาตีเบอร์ถูกมัดล๊อคผูกอย่างเหนียวแน่น เหล็กเบอร์ว้าวที่ร้อนจัดจนแดง โชนกดนาบไปที่สะโพกวัวซ้ำๆ อย่างแน่นิ่งมันคงที่ละตัวเลขๆ หมายเลขว้าวบางตัวตั้งสี่ห้าหลักมันจะทราบขนาดไหน เสียงร้องและเสียงดินทुरนทुरายของมันเกิดขึ้นทุกครั้งที่ถูกเหล็กเผาไฟกดนาบลงไป กลิ่นขนและหนังว้าวที่ถูกเผาไหม้ตลบอบอวล ควันคลั่งโหมง บาดแผลของมันกว่าจะแห้งต้องอีก 2 – 3 สัปดาห์ ... โอย !

การตัดเขาวัวใหญ่ ดูจะทารุณยิ่งกว่าการตีเบอร์ว้าวอีก ต้องจับวัวตัวที่จะตัดเขาเข้าที่เข้าทาง มัดปากมัดคอตรึงให้แน่นหนาก่อนตัดเขา ต้องฉีดยาชาที่โคนเขาทิ้งไว้ชั่วคราวแล้วใช้เลื่อยเหล็กตัดเขามันออกมา โดยเลื่อยด้วยมือตรงบริเวณต่ำสุดของโคนเขา ดิดหนึ่งหัว เลือดทะลักพุ่งกระฉูดออกมาขณะกำลังเลื่อยไหลรินเป็นลิ่มๆ พอเขาขาดกระเด็น เลือดสาดกระเซ็นไปรอบข้าง ตรงโพรงเขาที่ตัดมีเลือดเอ่ออยู่เต็มโพรง พอซับเลือดออกมองเห็นเยื่อบุสมองสีขาวเด่นต๊บบๆ ตามจังหวะหายใจของมัน ต่อจากนั้นใช้เหล็กหัวแร้งหรือเหล็กจี้เขาเผาไฟจนแดง โชนจี้กดลงไปตรงที่ตัดเขาออก เสียงฉี่ๆ ดังถนัดหู ควันโหมงกลิ่นไหม้บอวล เลือดแห้ง เนื้อหนังบริเวณนั้นสุกไหม้ทันตาเห็น เป็นการห้ามเลือดที่สุดแสนจะทราบ วัวมันไม่รู้จะดิ้นรนอย่างไรแล้วได้แต่ทुरนทुरายสุดขีด ร้องไม่ออกดวงตาเหลือกลานแทบถลน ขี้เยี่ยวแตกเรี่ยราดกว่าจะพ้นทุกข์ร้อนได้เป็นวัวขึ้นทะเบียนประวัติเสียที่ ... เฮ้อ !

เหล็กจี้เขาวัว และ เหล็กตีเบอร์ว้าวตัวเลขแบบเหล็กดัด

งานสัตวแพทย์อีกหลายอย่างที่นักเรียนฟาร์มได้รับการฝึกอบรมแบบ “ของจริง” ตั้งแต่การทำความสะอาดบาดแผล การฉีดยาวัคซีน ทำคลอดวัวที่ผิดปกติหรือลูกตายคาท้อง

ผ่ากระเพาะเอาลวดเอาตะปูออกจากท้องวัว เย็บบาดแผล เย็บแผลเต้านม การผสมเทียม รวมทั้งการตรวจเช็คโรค วิธีสังเกตวัวที่มีอาการท้องอืด ท้องเสีย และอื่นๆ สอนกระทั่งวิธีฆ่าวัวให้ตายอย่างเจ็บปวดด้วย ! ว้าว !!!

ในระยะแรกๆ ของการสาธิตกับของจริง นักเรียนฟาร์มมีความตื่นเต้นตึงเครียด และหวาดเสียว สงสารวัว เพราะรู้สึกว่ามันทรมานมาก มือดีนอ่อนไม่กล้าลงมือช่วย ต่อเมื่อเห็นตัวอย่างซ้ำแล้วซ้ำอีก ตัวแล้วตัวเล่าจนคุ้นชินปรับความรู้สึกได้ จึงร่วมลงมือเป็นผู้ช่วยสัตวแพทย์และสามารถทำงานได้ด้วยตัวเองในไม่ช้า แต่นี้ก็พอแล้วสำหรับงานสัตวแพทย์ นักเรียนฟาร์มบางคนมุ่งมาดปรารถนา บางคนส่ายหน้า... นี่คือ โค้งสุดท้ายของการฝึกอบรม หลักสูตรการเลี้ยงโคนมที่นักเรียนฟาร์มทุกคนประสบมา ทุกก้าวอย่างยังคงมุ่งมั่นที่จะเดินไปสู่เส้นทางสายใหม่ “อาชีพพระราชทาน .. การเลี้ยงโคนม” นักเรียนฟาร์มจะสามารถทำให้เกิดขึ้นได้หรือไม่ ? ?

หนึ่งปีเต็มๆ ในแดนโคนมกับการศึกษาเรียนรู้และฝึกฝนวิชาการเลี้ยงโคนมอย่างเข้มข้น ผ่านร้อน ผ่านฝน ผ่านหนาว ที่ดูเหมือนยาวนาน แต่กาลเวลาหนึ่งปีมันสั้น หรือยาวกันแน่ ? บัดนี้นักเรียนฟาร์มทุกคนผ่านเส้นทางวิบากมาถึงโค้งสุดท้ายของหลักสูตรแล้ว นั่นคือ .. การสอบชิงทุนเข้านิคมฯ โคนม .. จุดหมายของทุกคน และเป็นจุดเริ่มต้นอาชีพเกษตรกรของนักเรียนฟาร์มด้วย ในสมัยนั้นมีการสอบสามวิชา คือ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ และเรียงความ ส่วนคะแนนภาคปฏิบัติทางแผนกโรงวัวและแผนกฟืชไร่ได้ให้คะแนนไว้เรียบร้อยแล้ว

บรรยากาศวันสอบค่อนข้างสับสนเล็กน้อยสำหรับนักเรียนฟาร์ม จู่ๆ ก็เกณฑ์มาสอบกันเลย ทุกคนจึงเข้าสอบในชุดทำงาน มีปากกาคนละด้าม บางคนมีไม้บรรทัดด้วย แต่คนหนึ่งไม่มีอะไรเลยจริงๆ

“อาจารย์ครับ ผมลืมเอาปากกามาครับ” อาจารย์มองหน้าแล้วพูดส่ายทักึงประชิด

“ลืมนิดยังงี้ ! ถ้าเป็นทหารแล้วไม่พกปืนไปสนามรบนะ หือ ?”

“ผมคิดว่าทหารคนนั้น ต้องเป็นนายทหารระดับสูงอย่างผู้บัญชาการกองทัพบกครับ” อาจารย์ยืนอึ้ง ดึงปากกาออกมายื่นให้แล้วไล่ไปนั่งสอบ ตัวอาจารย์เองเดินบ่นพึมพำ

“มันคิดได้ยังไงวะเนี่ย ? คิดไปด้าย .. ย”

นักเรียนฟาร์มที่ได้สิทธิ์รับทุนเงินกู้เพื่อประกอบอาชีพเลี้ยงโคนม พร้อมทั้งที่ดิน 25 ไร่ จากกรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย เงินทุนหกหมื่นบาท นั้นหมายถึง บ้านพัก คอกโค วัว และอื่นๆ ฯลฯ แต่การจัดสรรเงินทุนและที่ดินไม่เป็นไปตามแผน เกิดปัญหาทั้งภายในและภายนอกประเทศ บ้านเมืองวุ่นวายไม่สงบ เรื่องเงินทุนและที่ดินซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาค้างเติ่ง นักเรียนฟาร์มแม้จบหลักสูตรการฝึกอบรมกันแล้วเหมือนถูก ปิดกั้นเส้นทางเดินต้องจับเจ้ารอคอยอยู่ในฟาร์มโคนมไปพลางก่อน หลายคนออกไปผจญโชค หางานทำภายนอก ค้นหาเส้นทางชีวิตด้วยตัวเองใหม่แต่ส่วนใหญ่ฟาร์มโคนมรับเข้าทำงาน เป็นลูกจ้างของฟาร์มในระหว่างการรอคอยด้วยความหวัง

การมอบประกาศนียบัตรหลักสูตรการเลี้ยงโคนม 1 ปี
เพื่อเริ่มต้นชีวิตเกษตรกร ... คอมนานโดโคนม

นักเรียนฟาร์มถ่ายภาพ ร่วมกับคณาจารย์
แถวหน้า จากซ้าย (คนที่ 2).. นายมนัส หงส์พุกษ์ ดร.วินเตอร์ มร.ซอนเดอการ์ด
นายยอด วัฒนสินธุ์ นายประศาสตร์ จิระมณีมัย นายทินกร คมกฤษ

นักเรียนฟาร์มรุ่นแรก ๆ ที่ได้ป้ายฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์ก
และ ขวดยบรมจุมสัญลักษณ์แรกของฟาร์ม

ปี พ.ศ. 2508 .. การฝึกอบรมนักเรียนฟาร์มได้ดำเนินไปถึงรุ่นที่ 4 แล้ว .. ความหวัง
ยังเป็นเพียง .. ความหวัง แม้จะอยู่แค่เอื้อมแต่ยังคว้าไม่ถึงต้องรอคอยต่อไปอีก
รุ่นเก่าทำงานต่อไป รุ่นใหม่เข้าฝึกอบรมแทนรุ่นพี่

ปี พ.ศ. 2509 .. เรื่องที่ดินและเงินทุนกู้ยืมก็คลอດออกมา แต่การจัดซื้อที่ดินเวนคืน
จำนวนมากๆ หลายพันไร่ต้องใช้เวลา อย่างไรก็ตามระหว่างนี้กรมประชาสงเคราะห์
ได้ที่ดินของนิคมทับกวาง ซึ่งอยู่ไม่ห่างจากมวกเหล็กนักมาอยู่ในมือบ้างแล้ว
นักเรียนฟาร์มรุ่นแรกที่หมกตัวเองทำงานในฟาร์มโคนมมานานสองราย
ได้ตัดสินใจขอไปทำฟาร์มโคนมนำร่องที่นิคมทับกวางก่อนเพื่อนๆ บุคคลทั้งสอง
คือ .. โฟ สายทะเล และประชัน อันดี .. คอมมานโดโคนมรุ่นแรกได้ถูกทยอย
ปล่อยตัวออกมาแล้ว

ปี พ.ศ. 2511 .. การฝึกอบรมนักเรียนฟาร์มดำเนินต่อไปถึงรุ่นที่ 7 แล้ว ความหวัง
ที่รอคอยฟุ้งมาถึง กรมประชาสงเคราะห์รับเงินงบประมาณสามารถจัดซื้อที่ดิน
เวนคืนได้นับพันไร่และเริ่มทยอยจัดสรรทันที ปีนี้มีคอมมานโดโคนมถูกปล่อย
ออกจากจุดสตาร์ทอีก 6 ราย นักเรียนฟาร์มที่เข้าสู่โคนมรุ่นแรกนี้
เป็นผู้มีครอบครัวแล้ว ประกอบด้วย .. สัมพันธ์ ชุมพล .. นิตย์ เจียวะ ..
ดิเรก ยิ่งยงยุทธ .. สัมฤทธิ์ พิลาศรี .. สวัสดิ์ คงกลาง และ อุทัย สายทวี

พื้นที่นิคมสร้างตนเองผู้เลี้ยงโคนม ประมาณ 4,000 ไร่
ที่อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี ระหว่างปี พ.ศ. 2509 - 2511

บ้านพักและคอกโคของเกษตรกร บนพื้นที่ 25 ไร่ ที่ได้รับจัดสรร
ในนิคมสร้างตนเองผู้เลี้ยงโคนม อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี

นิตย์ เจียวฮะ และครอบครัว
1 ใน 6 ของคอมมานโดโคนมชุดแรกที่เข้าสู่นิคมฯ โคนม

พื้นที่จัดสรรที่ได้รับนั้นยังเป็นป่าเป็นดงรกร้างกลางหุบเขา สัตว์ป่า ไข้ป่า ยังชุกชุม แม้จะมีถนนลูกรังแล้วก็ตามทั้งหกคนอาบเหงื่อต่างน้ำ บุກบั้นสร้างอาณาจักรน้อยๆ ของตนเองอย่างขะมักเขม้นทุ้มเท คอมมานโดชุดนี้นับเป็นสมาชิกชุดแรกของโครงการนิคม ซึ่งมีชื่อเต็มๆ ว่า “นิคมสร้างตนเองผู้เลี้ยงโคนม” และเป็นนิคมโคนมแห่งแรกของประเทศไทย หลังจากนั้นต่อมาการบรรจุนักเรียนฟาร์มเข้าสู่นิคมสร้างตนเองฯ ก็เพิ่มมากขึ้นตามลำดับ

ปี พ.ศ. 2514 การฝึกอบรมนักเรียนฟาร์มดำเนินต่อไปถึงรุ่นที่ 10 .. ปีนี้นักเรียนฟาร์ม ถูกส่งเข้านิคมฯ โคนมอีก 39 ราย ขณะเดียวกันฟาร์มโคนมได้รับทุนสำหรับการดูงาน ฝึกงานที่ประเทศเดนมาร์กจำนวน 19 ทุน (เฉพาะนักเรียนฟาร์ม 11 ทุน) ระยะเวลา 1 - 3 ปี นักเรียนพวกนี้เมื่อกลับมา ก็ได้รับการบรรจุเข้าเป็นพนักงาน มีชะตาชีวิตไปอีกรูปแบบหนึ่ง ต่างจากคอมมานโดโคนมทั้งหลาย

ในปีเดียวกันนี้เองฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์กก็ปรับเปลี่ยนโฉมหน้าใหม่ กลายเป็นรัฐวิสาหกิจในนามของ องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย (อ.ส.ค.) สังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ปี พ.ศ. 2516 การฝึกอบรมนักเรียนฟาร์มดำเนินมาถึงรุ่นที่ 12 การเวนคืนที่ดินเสร็จสิ้นลงได้ที่ดินประมาณ 4,000 ไร่ การจัดสรรที่ดินซึ่งเริ่มต้นมาตั้งแต่ปี 2511 ก็เสร็จสิ้นลงด้วย สามารถรองรับสมาชิกนิคมฯ โคนมได้ถึง 150 ราย

ปี พ.ศ. 2523 การฝึกอบรมนักเรียนฟาร์มดำเนินมาถึงรุ่นที่ 18 จึงได้ยุติลง นักเรียนฟาร์มรุ่นที่ 18 นับเป็นรุ่นสุดท้ายของการฝึกอบรมการเลี้ยงโคนมตามหลักสูตร 1 ปี นั่นคือ .. ขุมกำลังอันแข็งแกร่ง ผู้บุกเบิกสร้างอาชีพการเลี้ยงโคนมให้เกิดขึ้นบนแผ่นดินไทยเป็นครั้งแรก

นับแต่ปี 2505 ... เป็นต้นมา ถึงปี 2516 ... สิบปีเต็มๆ กับความหวังและการรอคอยที่จะได้มีโอกาสก้าวออกไปสู่โลกกว้างในฐานะเกษตรกรผู้เลี้ยงโคนมเต็มตัว บัดนี้โอกาสมาถึงแล้ว คอมมานโดทุกคนในนิคมโคนมเริ่มต้นชีวิตอย่างกระตือรือร้น และมีหลักการ เผชิญกับปัญหาต่างๆ ที่ขวางหน้าได้อย่างมีสติ ประสบการณ์จากการฝึกฝนอบรมที่เข้มข้นทั้งทฤษฎีและภาคปฏิบัติถูกนำมาใช้อย่างได้ผล ที่ดิน บ้านพัก คอกโค และวัวรีดนม ปัจจัยหลักพร้อมแล้ว .. สำหรับการสร้างรากฐานและอนาคต เหน็ดเหนื่อย ..

แต่มีความสุข มันเป็นความรู้สึกดีๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีผองเพื่อนหลายคนที่ถูกปล่อยออกมาอยู่ห่างกันไม่ไกลเลย แต่บางครั้งความเปลี่ยวร้างของป่าเขาก็ทำให้อดคิดถึงอดีตที่แผนกพืชไร่ไม่ได้ กลางแดด กลางฝน และลมหนาวที่ผ่านไป คิดถึงดงกระถิน ดินลูกรัง ปุ๋ยขี้วัว หุ้งหญ้า และป่าตีนเขา คิดถึงจอบ เสียม ส้อม พลั่ว มีดอีซอ และ เคียว ที่ห่างมือไป คราวนี้คงได้มาจับมากำมันอีกอย่างไม่มีกำหนด นึกถึงหน้าที่การงานในโรงวัว คิดถึง .. โอเล่ .. สมอนทิว และ อาจารย์เฉลียว รวมทั้งเจ้าพวกตัวเล็กจอมซุกซนทั้งหลายที่เคยไล่ต้อนปลุกปล้ำจับตัวป้อนนม นึกถึงวันเวลาที่ผ่านไป กลางวันทำงานกลางคืนต้องเรียนหนังสือ วิชาการส่วนใหญ่จะเน้นเสริมให้คำตอบกับงานที่ปฏิบัติอยู่อย่างสอดคล้องว่าทำไมต้องทำอย่างนั้นอย่างนี้ ทำไมต้องตากถางลุยป่า ขุดดงกระถิน ขุดดิน หว่านปุ๋ย ปลุกหญ้า ปลุกถั่ว ขุดหลุม ทำหญ้าหมัก หญ้าแห้ง แม้กระทั่งงานก่อสร้างหรือวางท่อระบบชลประทาน แปลงหญ้าทุกอย่างมีคำตอบและเป็นคำตอบที่ฝังใจไม่ลืม เพราะทุกคนต้องพบกับมันอีกเมื่อมาใช้ชีวิตเป็นเกษตรกรในนิคมฯ โคนม ต้องรับผิดชอบทุกสิ่งทุกอย่างโดยไม่มีใครบังคับคอยบอกคอยสั่งอีกแล้ว ยามค่ำคืนไม่ต้องเรียนหนังสือไม่มีครูสอน ต้องรื้อค้นหาตำรับตำรามาเปิดอ่านทบทวนเอาเอง มันเป็นชีวิตที่ทุกคนต้องยอมรับและรู้สำนึก อดีตนักเรียนฟาร์มทุกรุ่นทุกคน .. คือเกษตรกรต้นแบบเป็นผู้นำในการเลี้ยงโคนมอย่างแท้จริง ฟาร์มโคนมไทย – เดนมาร์กได้หล่อหลอมและปลูกฝังพวกเขาให้มีคุณสมบัติเหมือนๆ กัน คือ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ และอดทน .. ประกอบกับวิชาความรู้และประสบการณ์จากการฝึกอบรมอย่างเข้มข้น ทุกๆ คนจึงมีวันนี้ .. วันที่พวกเขารอคอยนักเรียนฟาร์ม .. คอมมานโดโคนมแต่ละคนได้สร้างรากฐานต่อยอดยกระดับอาชีพพระราชทานการเลี้ยงโคนมเข้าสู่สังคมเกษตรกรรมไทยได้อย่างสง่างาม จุฬประกายให้เกษตรกรและบุคคลทั่วไปได้รับรู้และมีความเชื่อมั่นว่า

“การเลี้ยงโคนม เป็นอาชีพ ที่สามารถสร้างรายได้ที่ดีและมีความมั่นคงเป็นปึกแผ่น”

เกษตรกรหลากหลายอาชีพต่างเห็นความสำคัญและหันมาสนใจเลี้ยงโคนมเพิ่มมากขึ้น จากภาคกลางสู่ภาคอีสาน แล้วล่องลงภาคใต้ไปทดแทนอาชีพการปลูกสับปะรด ชั่วระยะไม่นานอาชีพการเลี้ยงโคนมได้แผ่กว้างขยายตัวไปถึงภาคเหนือของไทย ก่อนจะกระจายไปทั่วประเทศ แต่โคนมภายในประเทศมีจำนวนจำกัด อ.ส.ค.และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จึงนำเข้าโคนมจากต่างประเทศเพื่อขยายพันธุ์และจำหน่ายให้กับเกษตรกรทั่วประเทศ โคนมที่นำเข้านับหมื่นตัวได้รับการเลี้ยงดูอยู่ที่ฟาร์มโคนมจันทิก อำเภอบางช่อง จังหวัดนครราชสีมา

อดีตนักเรียนฟาร์มแทบทุกคนต่างรู้สึกขอบคุณและระลึกถึงครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ทำให้พวกเขามีประสบการณ์ต่างๆ สมัยฝึกงานอย่างหนัก รู้ซึ่งและตระหนักได้ว่า .. แท้จริงแล้ว การฝึกอบรมที่ว่าหนักนั้นชีวิตจริงกลับหนักหนาสาหัสยิ่งกว่า บรรดาครูบาอาจารย์ที่เคยดูว่ากล่าว ไปๆ มาๆ ต้องย้อนกลับไปกราบไหว้ขอคำแนะนำอยู่เสมอ โดยไม่มีใครบังคับเชื่อเชิญ แต่เต็มใจไป .. และ .. คิดถึง !

ร่องรอยนักเรียนฟาร์มในอดีต มิได้มีเพียงการบุกเบิกสร้างอาชีพการเลี้ยงโคนมเข้าสู่สังคมเกษตรกรรมไทยจนประสบผลสำเร็จเท่านั้น นักเรียนฟาร์มยังได้ทิ้งร่องรอยและหลักฐานสำคัญที่น่าประทับใจอื่นๆ ไว้อีกมากมายหลายอย่าง

ร่องรอยเหล่านี้ถ้าไม่ตามไปดู คงจะเป็นเรื่องที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ..

